

Evttohus árvvoštallanplánan

Nuvvosa bartagili detálljaláva árvvoštallanplána

Baišjohnjálmmi bartagili detálljaláva árvvoštallanplána

(Norgga BVÁ-meannudeapmi)

Teaksta lea oanádus Norgga doaimmahan árvvoštallanplánain ja dasa leat ovttahtán guovtti bartagili árvvoštallanplánaid dieđuid. Oanádus lea gárvvistuvvon davvisámegiela jorgalusa várás ja birasministeriija lea doaimmahan dan.

Goappáge bartagili árvvoštallanplánat leat lohkanláhkái suoma- ja dárogillii birasministeriija neahtasiidduin www.ym.fi/yva >Nuvvos ja Baišjohnjálbmi

Sisdoallu

1 Láidehus	4
2 Plána ja plánaguovllut	6
2.1 Nuvvos	7
2.2 Baišjohnjálbmi	9
2.3 Plánenguovllu govvádus	11
Eanadat, meahcci ja šattolašvuohta.....	11
Erošuvdna	12
Báikkálaš dálkkádatdilit.....	12
Luonddu mánggahámatvuohta	12
Eará	12
3 Áššái laktásan lávat, rávvagat ja mearrádusat	13
Lávaplánen	13
Rávvagat/mearrádusat ja ofelaččat.....	13
4 Váikkuhusaidárvoštallama ráddjen	15
Sápmelaš luonddu- ja kulturvuodđu	17
Sámekultuvrra luondduvuodđui laktásan váikkuhusat, mielde váldojuvvon boazodoallu – váikkuhusaid čielggadandárbbut.....	17
5 Váikkuhusaid čielggadandárbbut	19
6 Oassálastin- ja dieđihanordnemat	20

1 Láidehus

Karášjoga gildii leat gárvviteamen guokte lávvaplána (detálljalávva) Nuvvosa ja Baišjohnjálmmi bartaguovlluid teahstieapmin ja viiddideapmin. Vuosttas muddun gárvvistuvvo árvvoštallanplána, man vuodul lávvabargu ja dasa gullevaš váikkuhusaidárvvoštallan (sisttisdoallá BVÁ-meannudeami) gárvvistuvvo. Fidnus vástida Nuvvos Panorama Invest AS. Plánakonsulta lea HR Prosjekt AS v/Thor-Arthur Didriksen.

- Nuvvos-fidnu mihttomearrin lea s. 11 ođđa bartaduktásaji ja dálá duktásajiid ođasmahttin láigoduktásadjin (nummirat 1/1/15 ja 1/1/17).
- Baišjohnjálmmi-fidnu mihttomearrin lea s. 13 ođđa bartaduktásaji ja dálá duktásajiid ođasmahttin láigoduktásadjin (nummirat 1/1/3, 1/1/18 – 1/1/20).

Fidnui gullá veardádallanmolssaeaktun 0-molssaeaktu dahjege molssaeaktu, mii govvida dálá dili masa doaibmabijuid čuovvumušat veardiduvvojit. Dálá láigoduktásajit ja dálá johtingeainnut iežas parkerensajiin leat mielde 0-molssaeavttus.

Karášjoga gielda ovttasbarggus HR Prosjekt AS:in lea árvvoštallan doaibmabiju váikkuhusaidárvvoštallanmearrádusa vuodul.

Árvvoštallanplána mihttomearri lea:

- Čielggadit plánabarggu rámmaid ja eavttuid.
- Čielggadit bajit dási lávaid ja rávvagiid.
- Govvidit árvvoštallama vuollásaš viidunmolssaeavttuid.
- Meroštallat joatkkaplánemis dárbbasuvvon čielggadusaid birasváikkuhusaid mielde logadettiin. Govvidit oassálastin- ja dieđihanordnemiid.

Plánema vuollásaš guovlu lea Deanu oarjjabealde, sulaid 62 km Karášjoga guovddážis Deanu gieldda guvlui E6 mielde (govva 1).

Guovllu giddodateaigát lea Finnmárkkuoopmodat (FeFo)¹. Panorama Invest AS ja FeFo leat dahkan optiosoahpamuša mii guoská guovllu lávvaplánema ja ovddideami (lustaáigge huksen).

¹ Finnmárkkuoopmodat (FeFo) eaiggáda ja hálddaša 95 % Finnmárkku leana eanaviidodagas ja luondduváriin. Jagi 2005 sulaid 46 000 km² eanaviidodagas sirdojuvvui sierralágain Finnmárkku leana ássiide (Finnmárkoláhka). FeFo hálddaša stivra, mas leat guhtta lahtu. Golbma dain nammada Norgga Sámediggi ja golbma Finnmárkku leanastivra (Fylkeetinget i Troms og Finnmark). FeFos leat mánggat doaimmat ja dat sáhtá ee. láigohit eanaguovlluid (<https://www.fefo.no/english-menu/about-finnmark-estate/>)

Govva 1 Plánaguovlluid sajádat.
Viidodat Nuvvosis 55727 m² ja
Baišjohnjálmmeis 54161 m².

2 Plána ja plánaguovllut

Plánaguovlu lea huksekeahtes vuhtii válddekeahhtá njealji duktásaji 1/1/14 -1/1/17, mat buot leat huksejuvvon. Plánaguovllu lahkasiin eai leat ráhkadusat dahje fitnodagat, maidda lánvaevttohus váikkuha.

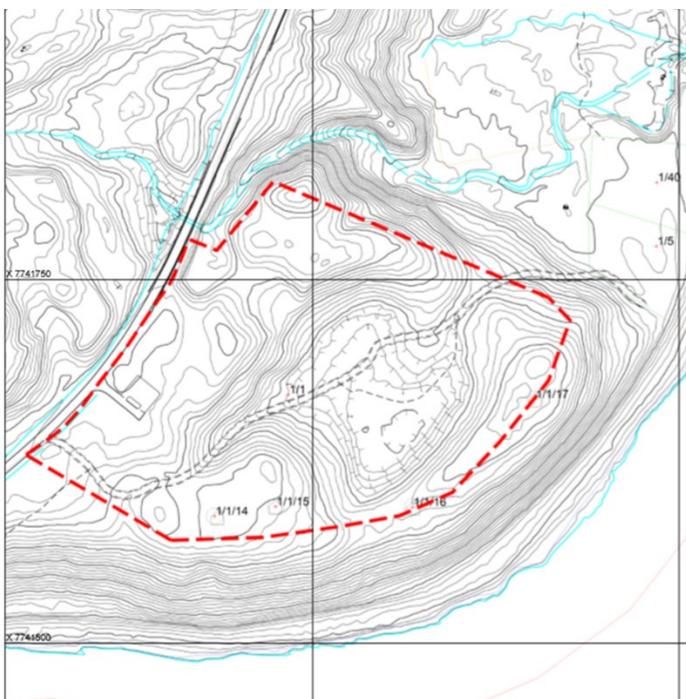
Duktásajiid huksenviidodat lea eanemustá 120 m² ja dat čoahkkana eanemustá 3 ráhkadusas, maiddá lohkkjuvvon mielde olgovisttit / lasseráhkadus, grillavisti jna. Barttain plánejuvvojit leat boaldinhivssesgat ja beaivváššleađgavuogádat².

Plánabarggu mihttomearrin lea suodjalit birrasa luondduguovlluid ja seailluhit lagašguovllu iešvuodaid. Ođđa ráhkadusaid háliidit heivehit birrasii (hábmén, huksenvuogit). Ráhkadusaid ivdneválljemat dahkkjuvvojit luonddu vuhtii váldimiin ja málemii geavahuvvojit eatnama ivnnet (ruškes, ránes ja čáhpes).

Plánaguvlui beassamii lea anus dálá sisaboahtingeaidnu ja parkerenbáiki.

² álgoálgosaš teavsttas lea čujuheapmi duolvačáziide, muhto govvádus lea eahpečielggas ja guđđjuvvon eret teavsttas (BM fuom.)

2.1 Nuvvos

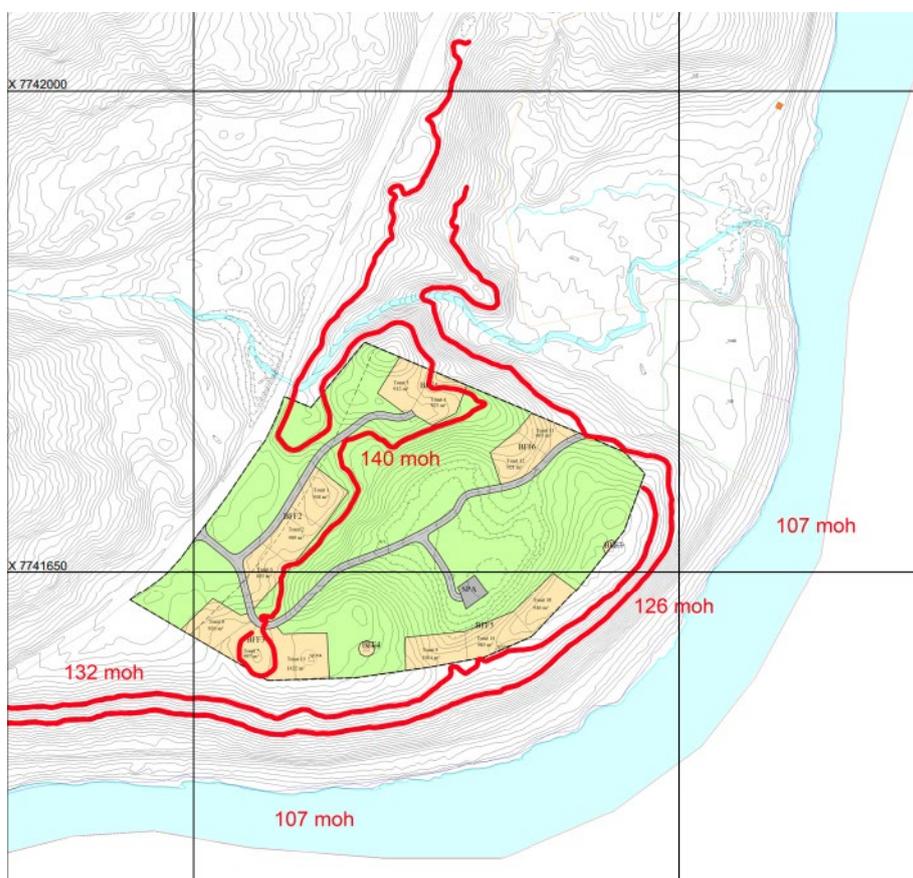
Govva 2. Nuvvosa lávvaguovllu ráddjen lea merkejuvvon rukses boatkasárgáin.

Dálá skohtermáđidja nr 7 johtá Anárjoga ja Kárášjoga ovtastuvvansajis Deanu mielde Deanu gieldda rádjái. Dát skohtermáđidja lea vuollet 300 m duohken plánejuvvon bartaguovllus.

Plánaguovlu rádjašuvvá oarjin E6-geainnus Kárášjogas Deanu šaldái ja Detnui. E6 lea guovllu deháleamos johtinfávli ja Kárášjoga gieldda deháleamos johtalusfávli. Davvenuortin plánaguovlu rádjašuvvá guovtti duktásadjái, maid eaiggáda Nuvvos Panorama Invest AS.

Govva 3. Drovnnagovva, mas Nuvvosa plánaguovllut oidnojuvvon E6-geainnus . Deatnu ja Suopma duogábealde (Govva: Northern Lights Drone).

Govva 4. Kárta, mas oidno Nuvvosa duktásajiid plánejuvvon sajádat ja allodatearut guovllu siste.(HR Prosjekt AS).

2.2 Baišjohnjálmme

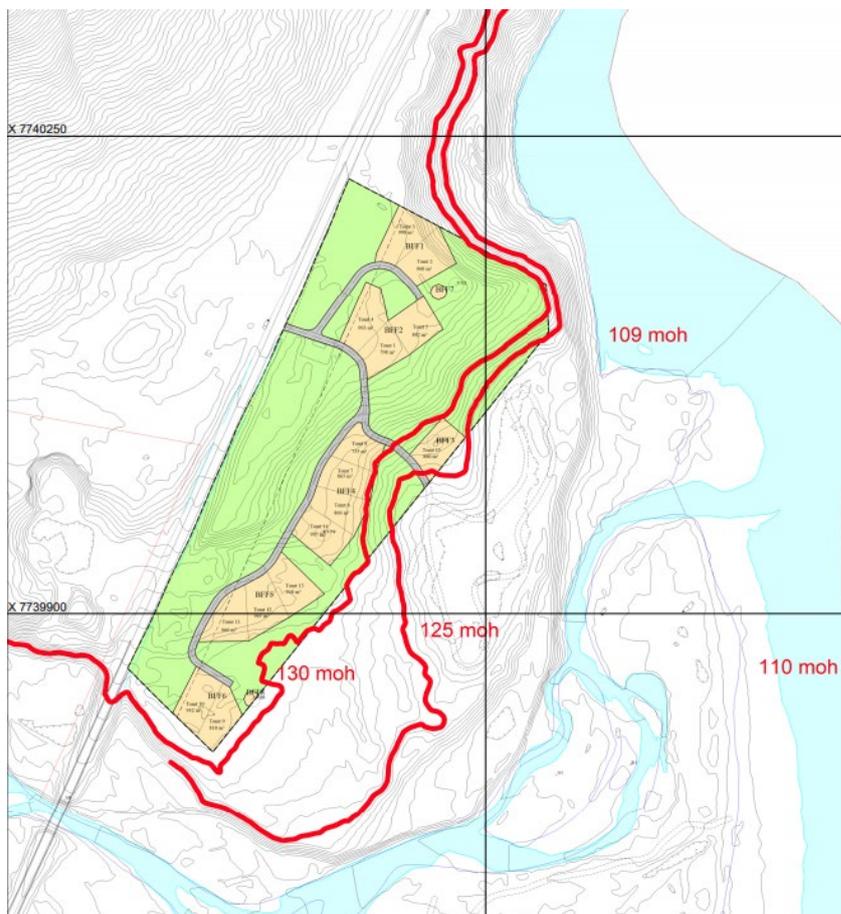
Govva 5. Kárta Baišjohnjálmme guovllus, mas oidno almmuhuvvon lávvaguovllu. Lávvaguovllu ráddjen merkejuvvon rukses boatkasárgáin.

Plánaguovlu rádjašuvvá oarjin E6-geainnus Kárášjogas Deanu šaldái ja Detnui. E6 lea lunddolaččat guovllu deháleamos johtinfávli ja Kárášjoga gieldda deháleamos johtalusfávli. Muđuid guovlu lánvaguovllu birra ollásit FeFo eaiggádan.

E6-geainnu oarjjabealde lea sáddováldinbáiki, mii dálá gielдалáva guovllus (1-1-1 Baišjohka, Govva 6). Sáddováldinbáikki dikšu Norgga geaidnolágáduš.

Govva 6. Drovnnagovva Baišjohnjálmme lánvaguovllus váldojuvvon nuortin oarjjás. Plánaguovlu ovddabealde. E6:ža oarjjabealde sáddováldinbáiki oidno bures dán govvas (Govva: Northern Lights Drone).

Govva 7. Kárta, gos oidno Báišjohnjálmme duktásajiid plánejuvvon sajádat ja allodatearut guovllu siste (HR Prosjeht AS).

2.3 Plánenguovllu govvádus

Eanadat, meahcci ja šattolašvuohta

Plánenguovlu lea moreanabuolžžas miellái meahcis, mii njiedjá gulul Deanu guvlui. Guovllus šaddá eanaš lastavuovdi (vuollealpiinnalaš lagešvuovddit).

Plánenguovllu nuorttabealde Kárášjoga ássanguovllus nuorttas golgá Deatnu, mii álgá Kárášjoga ja Anárjoga ovtastuvvamis. Deatnu ja dan gierajogat Anárjohka ja Skiehččan dahket 256 kilomehtera rájá Suomain. Golanguovlu lea 16 350 km², mas guoktá goalmádasa leat Norggas.

Deatnu dahká rájá Suomain maddái plánenguovllus ja govain Suopma lea Deanu nuorttabealde. Gova duogábealde oidno maddái dálá eanadállu Bartta gilis Báišjoga nuppe bealde.

Erošuvdna

Giđadulvi lea dábálaččat miesse-geassemánus ja dat álgá jienaidvuolgimis. Deanu rávdnji borrá luovosávdnasiid, mat leat čoagganan gerddiide Deanu leagis maŋimuš jiekŋaáigge ja dan loahpas. Erošuvdna dáid luovos materiálain lea dábálaš. Dán sivas Deatnu lea lunddolaččat sorjavaš erošuvdnii. Olbmo doaibma, šattolašvuoda jávkadeapmi, bealdduid gilvin, huksen ja johtalus sáhttet jođálmahttit erošuvdna. Garra erošuvdnas sáhttet leat vahátlaš váikkusat ee. luosa eallinbirrasii ja johkaleagi ássama ealáhusaide. Jogaid vilttiin ja botniin gollan ja rávnnji mielde johtán mássat sáhttet deavdit luosa gođđanguovlluid, borranguovlluid ja guolásteaddjiid bivdosajiid.

Deanu erošuvdna- ja sedimeantaproseassat leat kártejuvvon ja árvvoštallojuvvon Interreg-fidnus «Erošuvdna ja sedimeanta fievruseapmi Deanus». Fidnus gávnnavuvvo, ahte čázadagas leat aktiivvalaš erošuvdna- ja sedimeantaproseassat. Almmuhuvvon plánenguovllus eai leat dáhkkon doaimmat erošuvdna dustema ovdii. Diehtit, ahte veardádallangelbbolaš guovlluin johkastelliin leamašan stuorra eanafierramat, dego Kárášjoga eanafierran miessemánus 2018.

Báikkálaš dálkkádatdilit

Sis-Finnmárkkus lean Kárášjoga arvečoggon lea okta riikka vuolimusain, ja dan dálkkádat lea vuolleárktalaš. Guovllus dábálaččat leat stádis galbma dálvvit ja viehka liegga geasit.

Norgga galbmaseamos dálki lea mihtiduvvon Kárášjogas, -51,4 °C, (01.01.1886) ja mánu vuolimus gaskaliekkasvuohda, -27,1 °C guovvamánus 1966. Eanemus arvá geasse- čakčamánus ja unnimus juovla-cuoŋománus.

Luonddu mánggahámatvuohda

Deanu čázadat lea bissovaččat suodjaluvvon čázadagaid suodjalanplánan II 30.10.1980, nuba suodjaluvvon čázadagaid našuvnalaš linnjemat heivejit fidnui.

Plánenguovllus dahje dahje dan lahkasiin eai leat mearkkašahtti luonddutiipat Norgga birasguovddáža vuogádaga mielde. Guovllus eai leat maiddá registrerejuvvon Rukses listtu šlájat.

Eará

- Guovlu lea Luostejoga intensitehtaguovllus, eaige lávvaguovllus dahje dan njuolggo lahkosiin leat fápmolinnját.
- Plánenguovllu lahkasiin eai leat ráhkadan čáhce- ja duolvačáhcebohcciid.
- Plánenguovllus dahje dan njuolggo lahkosiin eai leat dieđus lean kulturमितomearkkat.
- Plánenguovllu dálá barttain ii leat čáhcejođas, eaige duolvačázit šatta.
- Oassi plánenguovllus sáhttá leat sorjavaš dulviide.
- Plánenguovllu vuodđodiliid leat gávnnavon heivvolažžan ovddideapmái.
- Plánenguovllus ii leat vejolaš muohta- ja geađgefierranáitta.

3 Áššái laktásan lávat, rávvagat ja mearrádusat

Lávaplánen

- Dálá gielddaláva servodatoasi gielddaráđdehus lea dohkkehan jagi 2009 ja dan maŋŋá dat ii leat beaiváduvnon.
- Plánenbarggu mihttomearri lea ruossalasvuodas oppalašguovllulávain. Lávat eai dálá dilis atte vejolašvuoda luopmoássama huksema dan viidodagas, mii lea plánejuvnon.
- Deanu čázádaga galgá váldit vuhtii plánemis. Huksekahtes rádjaaádat Deatnogáttis galgá vuhtii válđojuvnot eandalii čázádaga dikšuma dáfus.
- Kárášjoga gieldda lávaplánenstrategiija-áššegirjái 2016-2019: *“Muđuid joatkit dálá strategiija: Guovllut, maid priváhta dahje eará doaibmit háliidit muddet ovdidanmihttomeriide, dahje rievdadit dálá láva ávkkástallanulbmila ja mii ii čuovo dohkkehuvvon guovlluplána, sáhtta evttohit lávaplánen- ja huksenlága 12-2 ja 12-3 § lávaplánema. Jus dálá guovlluplána spiehkkasit čielgasit, galgá ođđa doaimmahuvvon plána árvvoštallat álo lávaplánen- ja huksenlága 4-2 §:a mielde. Dohkkehuvvon lávva buhte dálá guovlluláva lávvarájáid siste”*. Čoahkkáigeassu lea, ahte dán plánaálgaga bohtet gustot ovdalis máinnašuvvon ovttaskasdási lávaplánema guoskevaš gáibádusat.
- Lasi lávaplánendilis guovllus – geahča suomagielat veršuvnnaid logus 4.

Rávvagat/mearrádusat ja ofelaččat

Rávvagiid / mearrádusaid ja ofelaččaid čuovvun adnojuvvo dehálažžan:

- Reguleringsplanveileder (Guovlluplánaárava), čakčamánu 2018
- Konsekvensutredninger for planer etter plan og bygningsloven, utgitt av kommunal og moderniseringsdepartementet (Láva ja huksenlága čuvvon plánaid váikkuhusárvvoštallamat, almmustahtán Gielda- ja moderniserenministeriija), helmikuussa 2020
- DSB veileder- 2017 Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging. Metode for risiko- og sårbarhetsanalyse i planleggingen (DSB-ráva- 2017. Sosiáladorvu gieldda guovlluplánemis. Meannudanvuohki riskkaid hávváduvvivođa analyseremii plánemis)
 - Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging T-1442. (Ráva sláma giedahallamii guovlluplánemis T-1442)
 - Sametingets planveileder. (Sámedikki pláneráva) [Sametingets planveileder - Sametinget](#)
 - 2/2017 Veileder Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging - Grunnlag for innsigelse. (2/2017 Ráva. Riikkaviidosaš ja mearkašahtti guvllolaš beroštumi čuoáhagat NVE:a fáddáguovlluin guovlluplánemis – Nuppástusohcama ákkat)

- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023, vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019. (Našuvnnalaš vuordámušat guovllu- ja giieldaplánemii 2019–2023, dohkkehuvvon gonagaslaš mearrádusain 14.5.2019)
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. (Stáhta plánenrávvagat dálkkádat- ja energiiaplánemii ja dálkkádahkii vuogáiduvvamii)
- Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging. (Riikkaviidosasč mánnápolitihka háltelinnját ja plánen)

4 Váikkuhusaidárvvoštallama ráddjen

Sápmelaččaid luonddu- ja kulturvuodđu	Geahča tabealla vuolde lean sierra teavstta.
Luonddu mánggahámatvuohka	Árvvoštallat váikkuhusaid luonddu mánggahámatvuhtii, eandalii suodjaluvvon čázádagaid Deanu (ja Báišjoga vuolleosiid) ravdaavádahkii. Váldit vuhtii riikkaviidosaš suodjalanlinnjemiid.
Ekosystemabálvalusat	li evttohuvo árvvoštallot.
Našuvnnalaččat ja riikkaidgaskasaččat ásahuvvon birasmihhtomearit	li evttohuvo árvvoštallot.
Kulturárbečuozáhagat ja kulturbiras	li evttohuvo árvvoštallot. Plánas galgá goittotge govvidit, mo gaskavuohka dieđus lean kulturmitomearkaide lea váldon vuhtii.
Áhpásmuhttin	Árvvoštallat váikkuhusaid áhpásmuhttinávkkástallamii (Deatnu johtalusfávlin (fanasiohtalus), skohtermáđidja, Finnmarksløpetin luodda)
Eanadat	li evttohuvo árvvoštallot. Temá galgá goittotge deattuhit plána govvádusas.
Birrasa nuoskun	Šaddogárdegássaluoitimat eai evttohuvo árvvoštallot. Gavjabázahusat árvvoštallojuvvojit oassin riska- ja hávváduvvananalysas (dárogiillii ROS). Eanavuđđui ja čázádahkii čuohtán váikkuhusat árvvoštallojuvvojit oassin riska- ja hávváduvvivuodaaanalysas (dárogiillii ROS) Šlápma váikkuhusat árvvoštallojuvvojit oassin riska- ja hávváduvvivuodaaanalysas (dárogiillii ROS).
Čáhcebiras	Čáhcebiras li evttohuvo árvvoštallot Gieračázi gieđahallama galgá sihkkarastit ja dokumenteret huksema oktavuodas.
Luondduressurat	li evttohuvo árvvoštallot.
Fievrridandárbbut, energiijagolahus ja energiijačovdosat	li evttohuvo árvvoštallot.

Heahteráhkaneapmi ja lihkohisvuodáriska	Plánaguvlui galgá dahkat oktageardánis riska- ja hávváduvvivođaanalysa (ROS-analysa), mii dahkko oassin váikkuhusaidárvvoštallamis, ja lea oaidnimássii dán oktavuođas. Dehálaš dahkki ROS-analysas lea erošuvdnariskka ja eanafierrama riskka árvvoštallan.
Dálkkádatnuppástusa váikkuhusat, mielde maiddá mearadási badjáneapmi, stoarbmadulvviid, dulvviid ja eanafierramiid riska	li evttohuvo árvvoštallot.
Álbmoga dearvašvuohta ja dearvašvuođa juohkáseapmi álbmogis	li evttohuvo árvvoštallot. Fáttá galgá deattuhit plána govvádusas.
Buohkain lea easttahis beassan olgolihkadanguovlluide sihke vázzin- ja sihkelastinmáđijaide	li evttohuvo árvvoštallot.
Mánáid ja nuoraid šaddandilit	li evttohuvo árvvoštallot. Riikkaviidosaš linnjágeassimiid galgá váldit vuhtii ja fáttá deattuhit plána govvádusas.
Rihkolašvuođa eastadeapmi	li evttohuvo árvvoštallot.
Arkitektonalaš ja estehtalaš plánen	li evttohuvo árvvoštallot. Huksenvugiid ja estehtalaš plánema galgá deattuhit plána govvádusas. Plánabarggu mihttomearrin lea suodjalit birrasa luondduguovlluid ja seailuhit lagašguovllu iešvuođaid.
Rájáid rasttildan váikkuhusat	Doaibmabijus eai oainne leat makkárga váikkuhusaid nuppi stáhtii. geavatlaččat Supmii, mii lea rádjaránnjá Kárášjoga gielddain.

Vuorrováikkus sierra váikkusaid gaskkas

- Jus mánggat dahkkit ovtta váikkusaid ovtta guvlui dahje ovtta doibmii, buot áššái gullevaš diliid gaskasaš vuorrováikkus galgá govviduvvot.

Buot doaibmabijuid oppalašváikkus

- Váikkusárvoštallamis galgá dárbbu mielde govvidit buot plánaguovllu doaibmabijuid ja earáid váikkusguovllu doaibmabijuid kumulatiivva váikkusaid.

Lassedutkamušat ovdal atnui váldima ja čuovvun

- Čielggadusaid ja doaibmabijuid dárbu plána duođalaš váikkusaid čuovvumii ja čielggadeapmái galgá doaibmabiju maŋŋá árvvoštallat.

Sápmelaš luonddu- ja kulturvuoddu

Dáládilli:

li leat diehtu, čuhcetgo dán guvlui sierra luonddu- ja kulturárvvut sámiid perspektiivvas. Oppalaččat Kárášjoga gieldda lea sáme kultuvrra ja ealáhuseallima guovddáš, ja dál sáhka lean guovllu dáfus konkrehta diehtovuodđu árvvoštallamii lea muhtun muddui váilevaš.

Lassegovvádusa ja vejolaš čielggadeami dárbu:

- Váikkusárvoštallama oktavuodas árvvoštallat váikkusaid sáme kultuvrii, mielde váldjuvvo boazodoallu
- Sámiid luonddu- ja kulturvuodđu, mielde váldjuvvo lagašguovllu boazodoallu. Sámedikki plánarávvaga mielde galgá dorvvastit sáme kultuvrra, -ealáhusaid ja -servoša hárhaneavttuid.

Sáme kultuvrra luondduvuoddu laktásan váikkusaid, mielde váldjuvvo boazodoallu – váikkusaid čielggadandárbbut

Váikkusárvoštallama oktavuodas árvvoštallat čuovvumušaid sáme kultuvrra luondduvuoddu, mielde váldjuvvo boazodoallu. Raporttas vuodjut eandalii doaibmabiju vejolaš čuovvumušaide sámiid luondduávkástallamis.

Árvvuid, viidodaga ja čuovvumušaid árvvoštallamis ávkástallat Norgga geaidnohálddahusa giehtagirjii V712 «Konsekvensanalyser» lean kritearaid. Guovllu dálá anus galgá háhkat dieđuid. Dát lea kártejuvvo ee. leamen oktavuodas áššáigullevaš orohakkii (reinbeitedistrikt), boazodoallohálddahussii (reindriftsforvaltningen) ja vejolaš guovllu boazodoalloplánii, mii

dievasmahtto sierra guorahallamiin. Boazodoalloguovlluid árvvu meroštallamis Boazodoallohálddahusa jagi 2009 gárvvista rávvaga “Bohcco guohtunguovlluid árvoklassifiseren – metodologiija ovddideapmi” (“Verdiklassifisering av reindriftens beitearealer - utvikling av metodikk”).

Boazodoalu ávkkástallan galgá govviduvvot. E6-geainnu oarjjabeale rádjááiddi ceggemii lea dohkkehuvvon ođđa boazoáidesoahpamuš, mii eastá Suoma ja Norgga ealuid seahkaneami. Dán rádjááiddi galgá árvvoštallat doaibmabiju čuovvumuššan lassánan johtalusa ja olggosjohtimiid ektui.

Doaibmabiju galgá árvvoštallat Sámedikki plánenrávvaga mielde. Dan mielde galgá dorvvastit sáme kultuvrra, -ealáhusaid ja -servoša hárvhaneavttuid. Lassin doaibmabiju oidnet maiddái Nuvvosa plánejuvvon bartaguovllu oktavuodas.

Vejolaš evttohusat láivudeaddji doaibmabidjun árvvoštallojuvvojit oassin váikkuhusaid árvvoštallamis.

5 Váikkuhusaid čielggadandárbbut

Váikkuhusaidárvoštallama čoahkkáigeassu biddjojuvvo sisa oassin plánengovvádussii ja sierra váikkuhusaid árvvoštallamat buktojuvvojit ovdan plánengovvadásu mielddusin. Buot plána vejolažžan dahkan doaibmabijut galget ákkastallojuvvot, seammás go ollašuitekeahhtá guođđima čuovvumušat (0-molssaeaktu) galgá govviduvvot. Plána vejolažžan dahkan doaibmabijuide galgá vejolašvuodaid mielde gárvvistit áigetávvala. Váikkuhusaidárvoštallamis galgá maiddái govvidit, mo oppalašplánaid ja háltelinnejáid fuomášupmi válde vuhtii ja mat priváhta ja almmolaš doaimmat leat dárbbášlaččat ollašuttima dáfus.

Váikkuhusaidárvoštallama mihttomearrin lea sihkkarastit, ahte birrasa, luondduváriid ja servodaga fuomášupmi válde vuhtii olles plánenproseassa áigge.

Norgga geaidnohálddaha geihtagirjii V712 ávkkestallá váikkuhusaidárvoštallamis bures dovdojuvvon meannudanvuogi, man leat ávkkestallan mánggain Romssa ja Finnmárkku lávvaplánain.

Fidnus ávkkestallat Norgga geaidnolágádusa geihtagirjii V712 “Váikkuhusárvoštallamat” ii-haddemeroštallon váikkuhusaid meannudeami. Dán ofelaččas árvvoštallat ii-haddemeroštallon váikkuhusaid golmma muttus:

1. **Árvu**, mii čujuha, man dehálaš fáddá lea dahje man árvvolaččat váikkuhusguovllut leat dán fáttá mielde.
2. **Váikkuhus**, mii lea konkrehtalaččamus ja mearálaččamus vejolaš árvvoštallan das, mo ja man garra váikkuhusat leat (positiivva ja negatiivva).
3. **Čuovvumuš**, meroštallo árvvu ja váikkuhusaid vuodul.

Dárkilut čielggadus fáttás gávdno suomagielat veršuvnnas.

6 Oassálastin- ja diedihanordnemat

Plánabargu čađahuvvo lávvaplánen- ja huksenlága oassálastinnjuolggadusaid mielde. Plánenproseassa lea rabas proseassa ja jearaldagain roahkasmahttit váldit oktavuoda fidnus vástidan oktavuodaolbmui.